

VEILIGHEIDSBEELD DORDRECHT

Cijfers 2017

*Veiligheidsbeleid is het fundament voor een
aantrekkelijke, veerkrachtige en weerbare stad*

Redactie	Hermien Janssens
Cluster	Versterking Bestuur en Organisatie
Onderwerp	Veiligheidsbeeld
Status	definitief
In opdracht van	Burgemeester A.W. Kolff
Datum	september 2018

Vooraf

Deze rapportage schetst een beeld van de veiligheidstrends die spelen in Dordrecht en is opgesteld in aanloop naar het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022.

Het geeft, op basis van het huidige tijdsgewricht en de actuele thema's en ontwikkelingen die spelen, een doorkijkje naar de uitdagingen die voor ons liggen.

Diverse veiligheidsprofessionals zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van dit document.

Er is gebruik gemaakt van beschikbare cijfers uit gemeentelijke, regionale en landelijke bronnen.

Verder is bij bewoners en ondernemers informatie opgehaald via stadsgesprekken en enquêtes.

Het geeft (in willekeurige volgorde) inzicht in alle actuele thema's. Elk thema sluit af met uitdagingen en aandachtspunten.

De uitdagingen en aandachtspunten vormen op hoofdlijnen de basis voor het nieuwe Integraal Veiligheidsplan 2019-2022.

Inhoudsopgave

1. Uitdagingen en aandachtspunten (samenvatting)
2. Maatschappelijk ontwikkelingen
3. Veiligheidsthema's in beeld
  - a. Overlast in de woonomgeving
  - b. Kwetsbare personen
  - c. Vermogens- en geweldscriminaliteit
  - d. Georganiseerde ondermijnende criminaliteit
  - e. Sociale stabiliteit
  - f. Fysieke veiligheid
  - g. Digitale criminaliteit
  - h. Evenementen
4. Voorlopige Uitgangspunten 2019-2022

Bijlage 1 Veiligheidsbeeld Politie Eenheid Rotterdam 2017, deel Dordrecht (VAR)

Bijlage 2 Factsheet Opgave Veilige Stad (OCD)

Bijlage 3 Overzicht doelen IVP 2015-2018

1. Uitdagingen en aandachtspunten

In hoofdstuk 3 worden de volgende acht thema's uitvoerig beschreven. Dit hoofdstuk geeft samenvattend de uitdagingen en aandachtspunten per thema weer.

De thema's zijn:

a. Overlast in de woonomgeving

De integrale overlastaanpak heeft haar vruchten afgeworpen. De overlastcijfers zijn afgenomen. Het continueren van de overlastaanpak blijft van belang om de positieve ontwikkeling vast te houden. Er zijn zorgen over de complexiteit en toename van woonoverlast. Bewoners geven aan dat ze verkeersoverlast als grootste bron van ergernis ervaren.

b. Kwetsbare personen

Incidenten en casuïstiek van kwetsbare personen, waaronder personen met verward gedrag nemen toe. Een kleine groep inwoners heeft ernstige problemen op meerdere leefgebieden. Het kan om ingewikkelde en ernstige problemen gaan waarbij verschillende zorg- en veiligheidspartners betrokken zijn. Er is een aantal ontwikkelingen die kwetsbare personen in de problemen kunnen brengen, zoals individualisering, digitalisering en een toenemend beroep op de zelfredzaamheid van inwoners. Het is belangrijk dat er voor deze mensen een sociaal vangnet is en de juiste zorg tijdig beschikbaar is.

c. Georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Landelijk neemt georganiseerde criminaliteit naar verwachting toe. Van belang is dat Dordrecht niet interessant wordt voor criminelen. Misdaad mag niet lonen. De uitdaging voor de komende jaren is inzetten op bewustwording van inwoners, ondernemers en professionals. De brede aandacht voor

ondermijning en actiegerichte houding van de verschillende ketenpartners moeten we vast zien te houden om greep te krijgen op deze vorm van criminaliteit. Aandachtspunten zijn het versterken van de lokale informatiepositie, het voorkomen van integriteitsschendingen, aanpak kwetsbare gebieden en 'criminele families'.

d. Sociale Stabiliteit

De groei van sociale tegenstellingen in de samenleving in combinatie met de dreiging van radicalisering en terrorisme is zorgelijk. Niet alleen omdat dit kan uitmonden in de bereidheid tot gewelddadige actie, maar ook tot spanningen en conflicten kan leiden. Investeren in de integrale aanpak blijft belangrijk om polarisatie, extremisme en radicalisering te voorkomen en spanningen tussen groepen in de stad te verminderen. Het is belangrijk dat de sociale stabiliteit in onze stad te behouden blijft en waar mogelijk te verbeteren.

e. Fysieke veiligheid

Het beheersen van risico's binnen het fysieke domein blijft een belangrijk aandachtspunt. De toename van (risicovolle) vervoersbewegingen, klimaatverandering en de gewenste toename van het aantal woningen in de stad maken dat risico- en crisisbeheersing complexer wordt. Om deze risico's beheersbaar te houden dienen professionals nog beter in kaart te brengen wat de risico's zijn. Bovendien vooral wat de consequenties en impact van deze risico's zijn. Bewustwording en zelfredzaamheid zorgen ervoor dat de verantwoordelijkheid voor de (eigen) veiligheid van Dordtse inwoners op een hoger niveau komt, waarbij specifieke aandacht is voor de kwetsbare inwoners van de stad.

f. Vermogens- en geweldscriminaliteit

De traditionele criminaliteit daalt. De gezamenlijke aanpak van politie, gemeente, bewoners en andere partners voor de vermogens- en geweldscriminaliteit werpt zijn vruchten af. Tegelijkertijd zijn er in toenemende mate zorgen over de effecten van ondermijnende criminaliteit in wijken en buurten en de toename van digitale criminaliteit. De aanpak op het gebied van de 'traditionele' criminaliteit blijft nodig. De rol van bewoners kan verder worden versterkt. De kwetsbare positie waarin ouderen verkeren vraagt aandacht.

g. Digitale criminaliteit

De digitale dreiging neemt toe. De maatschappelijke weerbaarheid blijft achter bij de groeiende dreiging van digitale criminaliteit. Het vertrouwen in een digitale economie en samenleving staat of valt met een effectieve aanpak van digitale criminaliteit. Bij digitale veiligheid hebben overheid, burgers en bedrijven allemaal een eigen taak. De uitdaging van de gemeentelijke overheid is gericht op de eigen organisatie en op de stad

met haar inwoners. Het is van belang dat knelpunten en risico's van belangrijke (digitale) infrastructuur van de stad in beeld is. Elektriciteitsvoorzieningen, bruggen of de systemen van ziekenhuizen bijvoorbeeld. Daarnaast is het nodig dat bewoners en ondernemers weerbaar zijn tegen digitale criminaliteit.

h. Evenementen

De stad ervaart plezier maar ook tegenstellingen door een toename van de levendigheid in de stad. Daarnaast ervaren organisatoren en ondernemers een toegenomen regeldruk en verhoogde eisen voor de veiligheid van evenementen. De uitdaging is om in samenwerking met de organisatoren van evenementen en ondernemers te komen tot vernieuwde afspraken zonder afbreuk te doen aan wet- en regelgeving. Belangrijk daarbij is dat de informatievoorziening over wat conform wet- en regelgeving wel en niet kan helder en transparant is. Waar nodig is er ruimte om het gesprek aan te gaan over de interpretatie van wet- en regelgeving en een balans tussen regeldruk en het organiseren van een evenement.

2. Maatschappelijke ontwikkelingen

De volgende ontwikkelingen hebben invloed op de veiligheidsvraagstukken voor de komende jaren.

Veiligheidsbeleving

Veiligheidsbeleving wordt door vele factoren beïnvloed. Dit kunnen meer lokale factoren zijn als een overlast gevende jeugdgroep, inbraakgolf of drugscriminaliteit. Ook zaken die op landelijk of zelfs mondiaal niveau spelen zoals terrorisme kunnen het veiligheidsgevoel van mensen aantasten.

Burgers maken zich tegenwoordig meer zorgen over terrorisme en migratie dan over criminaliteit. De echte zorgen van burgers liggen niet langer bij sociale veiligheid, maar bij zaken als de existentiële veiligheid, gezondheidszorg, sociale zekerheid en klimaatverandering. Het gevoel van existentiële onveiligheid kan traditionele sociale onveiligheidsgevoelens versterken.

Veranderende rol van de burger

Er is een trend zichtbaar waarin burgers steeds actiever kunnen en soms ook willen participeren in het publieke domein. Verschillende vormen van burgerparticipatie en overheidsparticipatie winnen terrein. Dit leidt tot vormen van participatie op het gebied van veiligheid, zoals: buurtpreventie, toezicht, meedoen aan zoekacties naar slachtoffers en het digitaal opsporen van criminaliteit. Dergelijke activiteiten geven mensen het gevoel grip te hebben op hun eigen omgeving en leveren daarmee een belangrijke positieve bijdrage aan de veiligheidsbeleving. Daarnaast dragen de extra oren en ogen in de wijk bij aan de opsporing van daders bij strafbare feiten. Voorbeelden van 'Do it yourself policing' zijn de WhatsApp groepen in het kader van buurtpreventie of Burgernet.

Veranderende rol van de overheid

De overheid wil graag inwoners en buurten meer betrekken bij de aanpak van onveiligheidsproblemen (doe-democratie). In deze ontwikkeling past de terugtrekkende overheid, overdracht van overheidstaken en meer bestuurlijke mogelijkheden om overlast aan te pakken. Dit heeft invloed op handhaving en mogelijk zelfs rechtsgelijkheid.. Tegelijkertijd vervult de overheid nog steeds een centrale rol in de aanpak van onveiligheid.

Meer integrale samenwerking/ ketensamenwerking

Veel veiligheidsthema's vragen om een gezamenlijke aanpak. Er wordt in toenemende mate samengewerkt met verschillende ketenpartners, bijvoorbeeld op het gebied van ondermijning, contraterroreisme en persoonsgerichte aanpakken. Overheden op verschillende schaalniveaus hebben invloed op de lokale veiligheid. De verschillende partijen beseffen dat er niet één partij is die de sleutel in handen heeft. In toenemende mate groeit de behoefte om als één overheid gezamenlijk te functioneren en waar nodig ook private partijen te betrekken. Verzekeraars en brancheverenigingen bijvoorbeeld met het oog op gegevensuitwisseling.

Positieve veiligheid

Een positieve invulling van veiligheid versterkt de zachte principes van samenleven: verbinding, empathie en zorg. Er ontstaan steeds vaker initiatieven om veiligheid positief te beïnvloeden, van rolmodellen voor risicjongeren tot pop-up politiebureaus en van positieve prikkels op het gebied van zintuigbeïnvloeding ('nudges') tot de oprichting van ontmoetingsplekken in kwetsbare wijken.

3. Veiligheidsthema's in beeld

a. Overlast in de woonomgeving

Waar gaat het om?

De sociale kwaliteit van een wijk of buurt wordt sterk beïnvloed door intermenselijke relaties. Belangrijke positieve aspecten zijn de betrokkenheid van bewoners bij de buurt, de kwaliteit van de sociale netwerken, informele sociale controle en de samenredzaamheid. De sociale kwaliteit komt onder druk te staan door problemen als woonoverlast, jeugdoverlast, overlast van verwarde personen, multi-probleem huishoudens en drank- en drugsoverlast. Ook verkeersoverlast in de vorm van te hard rijden of agressief rijgedrag is mede van invloed op de sociale kwaliteit in de woonomgeving.

Wat zeggen de cijfers?

De in de bijlage 1 opgenomen documenten laten zien dat de door de politie geregistreerde overlast sinds 2015 afneemt (landelijke trend). Zo zijn de meldingen van overlast jeugd in 3 jaar gedaald met ca. 33% en de meldingen van verkeersoverlast met ca. 50%. Het percentage Dordtenaren dat veel fysieke verloedering en sociale overlast ervaart neemt af. Het percentage Dordtenaren dat verkeersoverlast ervaart blijft nagenoeg gelijk. Dordtenaren maken zich het meeste zorgen over te hard rijden en verkeerveiligheid. Overlast en ruzie tussen bewoners of vernielingen op straat zijn zaken waarvan bewoners vinden dat het best goed gaat in Dordrecht.

Wat speelt er in Dordrecht?

De overlastcijfers laten een positieve ontwikkeling zien. Dit is mede te danken aan de integrale aanpak die de gemeente al een aantal jaren geleden heeft ingezet. Het is daarom belangrijk de resultaten vast te houden en de aanpak te continueren. Professionals zien dat de tolerantiegrens van bewoners opschuift en dat burgers hun klachten steeds vaker rechtstreeks neerleggen

bij het bestuur. Het elkaar aanspreken op gedrag is niet meer zo vanzelfsprekend.

Het aantal casussen woonoverlast en de complexiteit ervan neemt toe. Jaarlijks gaat het om tientallen ernstige gevallen. Het gaat hierbij voornamelijk om vervuilde woningen, overlast bij kamerverhuur en burenruzies. De Wet Aanpak Woonoverlast en de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wbmgp) bieden de gemeente de mogelijkheid specifieke gedragsaanwijzingen te geven aan overlastgevers en geven de mogelijkheid woningzoekenden met een verleden van criminaliteit of ernstige overlast te weren. Toepassing van deze wettelijke mogelijkheden draagt bij aan het oplossen van woonoverlast.

Sinds enige tijd kan cameratoezicht flexibel worden ingezet. Dit levert tijdswinst op, omdat niet meer voor elke verplaatsing een aparte procedure nodig is. De vraag naar camera's vanuit de bevolking neemt toe. Ook lijkt de acceptatie van camera's toe te nemen.

Ondanks dalende politiecijfers, ervaren bewoners veel verkeersoverlast. Technische maatregelen bieden in sommige gevallen een oplossing. Bewoners zijn echter zelf ook verantwoordelijk. Het beïnvloeden van gedrag en aansprekende communicatie kan daarbij helpen. De toenemende 'hufteerigheid' in het verkeer baart professionals zorgen.

Uitdagingen en aandachtspunten

De integrale overlastaanpak heeft haar vruchten afgeworpen. De overlastcijfers zijn afgenomen. Het continueren van de overlastaanpak blijft van belang om de positieve ontwikkeling vast te houden. Er zijn zorgen over de complexiteit en toename van woonoverlast. Bewoners geven aan dat ze verkeersoverlast als grootste bron van ergernis ervaren.

b. Kwetsbare personen

Waar gaat het om?

Een kleine groep Dordtse inwoners heeft ernstige problemen op meerdere leefdoelgebieden, die veelal aan zowel het zorg- als veiligheidsdoelgebied raken. Oorzaak en gevolg lopen dwars door elkaar heen en zijn even divers als hardnekkig: psychische klachten, een verstandelijke beperking, verslaving, schulden, werkloosheid of een combinatie hiervan. Bovengemiddeld vaak resulteert dit in slachtofferschap of daderschap bij zaken als misbruik en mishandeling of ander crimineel gedrag. Vroeg ingrijpen en samenwerking op het snijvlak van zorg en veiligheid vergroot de kans op verbetering. Tegelijkertijd wordt er vanuit de samenleving veel waarde gehecht aan zelfredzaamheid, eigen probleemoplossend gedrag of zelfstandigheid.

Wat zeggen de cijfers?

De in de bijlagen opgenomen cijfers laten zien dat: Sinds 2015 het aantal registraties van overlast door verwarde personen bij de politie is gestegen met 13%. Het aantal meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast neemt ook toe. In 2017 waren dat er 589. In 2017 kreeg Veilig Thuis 1016 meldingen van Huiselijke Geweld, waarvan 799 meldingen kindermishandeling en 217 meldingen huiselijke geweld. Het aantal meldingen van huiselijke geweld bij het Veiligheidshuis stijgt sinds 2015 fors. In 2017 kwamen er 52 nieuwe gevallen bij. Sinds de vorming van Veilig Thuis stijgt het aantal meldingen. 527 verschillende verdachten uit Dordrecht zijn in het Veiligheidshuis besproken op de ZSM, dat zijn er 220 meer dan in 2015. Bij de veelplegers was de stijging het grootst: van 150 in 2016 naar 222 in 2017.

Wat speelt er in Dordrecht?

De meldingen van personen met verward gedrag nemen toe. Zij veroorzaken overlast, er kan sprake zijn van zorgmijddend gedrag en in extreme gevallen plegen zij misdaden.

Als het gedrag van een persoon direct gevaar oplevert voor zichzelf of zijn omgeving en hij zorg mijdt, beschikt de burgemeester over een (zwaar) middel om de omgeving en de cliënt in bescherming te nemen via de Wet Bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (Wobpz). De huidige Wobpz wordt met ingang van 2020 vervangen door de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) en de Wet zorg en dwang (Wzd).

Per 2019 wordt de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling gewijzigd, waardoor naar verwachting het aantal meldingen bij Veilig Thuis de komende jaren verder zal toenemen.

Jeugdproblematiek uit zich in vele vormen: onder meer loverboys, zwerfjongeren, overlastgevende en criminele jeugdgroepen, drugsoverlast en criminaliteit. Licht

Verstandelijk Beperkten (LVB'ers) kunnen gemakkelijk beïnvloedbaar, impulsief en agressief zijn. Dit maakt dat zij oververtegenwoordigd zijn in de gevangenis. Echter, het maakt hen tegelijkertijd ook kwetsbaar om slachtoffer te worden. In veel gevallen is pas in detentie of bij de maatschappelijke opvang voor het eerst het besef dat iemand een licht verstandelijke beperking heeft.

Uitdagingen en aandachtspunten

Incidenten en casuïstiek van kwetsbare personen en personen met verward gedrag nemen toe. Een kleine groep inwoners heeft ernstige problemen op meerdere leefdoelgebieden. Het kan om ingewikkelde en ernstige problemen gaan waarbij verschillende zorg- en veiligheidspartners betrokken zijn. Er is een aantal ontwikkelingen die kwetsbare personen in de problemen kunnen brengen, zoals individualisering, digitalisering en een toenemend beroep op de zelfredzaamheid van inwoners. Het is belangrijk dat er voor deze mensen een sociaal vangnet is en de juiste zorg tijdig beschikbaar is.

c. Vermogens- en geweldscriminaliteit

Waar gaat het om?

Bij dit thema gaat het om verschillende vormen van criminaliteit die zich in de alledaagse woon- en leefomgeving van bewoners kunnen voordoen. Bij vermogenscriminaliteit gaat het vooral om kelderboxinbraken, auto-inbraken, fietsendiefstal, diefstal van motorvoertuigen en zakkenrollerij. Ingrijpende (high impact) geweldsdelicten zijn onder meer woninginbraak, straatroof, overvallen en openlijke geweldpleging.

Wat zeggen de cijfers?

Het aantal misdrijven in Dordrecht is ten opzichte van 2015 gedaald met 16%. Zo daalde het aantal woninginbraken van 301 in 2015 naar 246 in 2017. Openlijke geweldpleging tegen personen nam licht toe ten opzichte van 2015 en 2016. Er staan in 2017 48 personen op de lijst van plegers van high impact crime delicten. Het percentage Dordtenaren dat slachtoffer is van een vermogens- en gewelddelict neemt over de hele linie af sinds 2015. Dordtenaren maken zich met name zorgen over woninginbraken, minder dan straatroof en overvallen. Voor een uitgebreid overzicht zie bijlage 2.

Wat speelt er in Dordrecht?

De geregistreerde criminaliteit neemt in Dordrecht af. Deze meerjarige trend is waarneembaar in heel Nederland. De gezamenlijke inzet van politie, gemeente, bewoners en andere partners werpt haar vruchten af. Belangrijk is de resultaten vast te houden door te blijven monitoren en in te zoomen op hotspots. Er is toenemende mate zorg over de effecten van ondermijnende criminaliteit in wijken en buurten en de toename van criminaliteit binnen het digitale domein.

Preventieve maatregelen blijven nodig. Bewoners spelen een rol. Zij kunnen zelf maatregelen nemen in en om de woning. De extra oren en ogen in de wijk helpen bij het opsporen van strafbare feiten. Er is een trend zichtbaar waarin vormen van bewonersparticipatie en zelforganisatie toeneemt, bijvoorbeeld buurtpreventie met WhatsApp. Aanmoediging vanuit de gemeente helpt het 'meedoen' te vergroten. Ouderen worden in toenemende mate zichtbaar als een kwetsbare bevolkingsgroep voor bepaalde vormen van criminaliteit, met name babbeltrucs en woningovervallen.

De mate waarin criminaliteit loont, wordt bepaald door de afzetmogelijkheden van buitgemaakte goederen. Sinds 2016 zijn Dordtse opkopers verplicht goederen te registreren in het Digitaal Opkopers Register (DOR) dat is gekoppeld aan het politiesysteem. Dit register is een goudmijn voor de opsporing van inbrekers, overvallers, straatrovers en andere dieven.

Personen die in het verleden zijn veroordeeld voor een HIC-delict (overval, straatroof of woninginbraak) krijgen sinds 2015 speciale aandacht in het Veiligheidshuis Zuid-Holland Zuid. Deze zogenaamde HIT aanpak draagt bij aan het terugdringen van recidive.

Uitdagingen en aandachtspunten

De traditionele criminaliteit daalt. De gezamenlijke aanpak van politie, gemeente, bewoners en andere partners werpt zijn vruchten af. Tegelijkertijd is er in toenemende mate zorg over de effecten van ondermijnende criminaliteit in wijken en buurten en de toename van criminaliteit binnen het digitale domein. De aanpak op het gebied van de 'traditionele' criminaliteit blijft nodig. De rol van bewoners kan verder worden versterkt. De kwetsbare positie waarin ouderen verkeren vraagt aandacht.

d. Georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Waar gaat het om?

Door Clingendael en in het Nationaal Dreigingsbeeld 2017 wordt beschreven dat de georganiseerde misdaad naar verwachting de komende jaren toeneemt. Oorzaken zijn onder meer het toenemende gebruik van digitale technologie door criminele groepen en een groeiende vraag naar zaken als drugs, wapens en witwassen. Het gaat om diverse vormen van criminaliteit die onze samenleving ondermijnen, de boven- en onderwereld met elkaar vermengen en een eerlijk ondernemersklimaat negatief beïnvloeden. Hoewel ondermijnende criminaliteit niet altijd zichtbaar is in de openbare ruimte, heeft het wel zichtbare gevolgen. Denk aan de verwaarlozing van panden, drugshandel en branden die veroorzaakt worden door hennepkwekerijen.

Wat zeggen de cijfers?

De omvang van ondermijnende criminaliteit is lastig in cijfers uit te drukken. Ondermijnende criminaliteit blijft vaak onzichtbaar. Het betreft met name criminaliteit waarbij betrokken partijen een gezamenlijk belang hebben bij het plegen van het delict en er niet direct een slachtoffer is aan te wijzen.

Wat speelt er in Dordrecht?

In de woonwijken zien we voorbeelden van ondermijning in de vorm van hennepkwekerijen en illegale prostitutie. In de buitengebieden en op de bedrijventerreinen gaat het voornamelijk om drugscriminaliteit en ondernemingen die ondermijnende activiteiten faciliteren.

Eind 2016 is de gemeente samen met haar partners van start gegaan met een programmatische aanpak van ondermijnende criminaliteit. Deze aanpak bestaat naast een strafrechtelijke en bestuurlijke aanpak ook uit een fiscale en civielrechtelijke aanpak. Waar nodig worden risicovolle gebieden geanalyseerd en aangepakt. Er worden integrale controles gehouden. Tijdens deze

controles wordt er samen met partners gecontroleerd op de vergunning, aanwezigheid van uitkeringsgerechtigde werknemers, strafbare feiten, accijnzen en de boekhouding.

Soms blijken bepaalde families oververtegenwoordigd in de overlast- en criminaliteitscijfers. Leden van die families hebben een ongewenst negatieve invloed op andere familieleden en de buurt. Ze ondermijnen het gezag. Wanneer blijkt dat er binnen families sprake is van overdracht van crimineel gedrag van generatie op generatie en dan wordt er familiegericht opgetreden.

Vergunningen en subsidies worden geweigerd als deze worden misbruikt voor het faciliteren van (ondermijnende) criminaliteit. De Wet Bevordering Integriteits-beoordelingen kan hiervoor worden ingezet.

Op regionaal niveau wordt samengewerkt in de aanpak van mensenhandel en prostitutie.

Uitdagingen en aandachtspunten

Landelijk neemt georganiseerde criminaliteit naar verwachting toe. Van belang is dat Dordrecht niet interessant wordt voor criminelen. Misdaad mag niet lonen. De uitdaging voor de komende jaren is inzetten op bewustwording van inwoners, ondernemers en professionals. De brede aandacht voor ondermijning en actiegerichte houding van de verschillende ketenpartners moeten we vast zien te houden om greep te krijgen op deze vorm van criminaliteit. Aandachtspunten zijn het versterken van de lokale informatiepositie, het voorkomen van integriteitsschendingen, aanpak kwetsbare gebieden en 'criminele families'.

e. Sociale Stabiliteit

Waar gaat het om?

De afgelopen jaren is de samenleving opgeschrikt door terroristische aanslagen met een groot aantal doden. Onder andere in Parijs, Brussel, Londen en Madrid. Het dreigingsniveau terrorisme staat in Nederland sinds 2013 op substantieel. Dit wil zeggen dat er sprake is van radicalisering en rekrutering op aanzienlijke schaal. Daarbij is de kans dat een aanslag in Nederland zal plaatsvinden reëel. Radicalisering is de groeiende bereidheid om diep ingrijpende veranderingen in de samenleving (eventueel op ondemocratische wijze) na te streven en/of te ondersteunen. Dit staat op gespannen voet met of kunnen een bedreiging vormen voor de democratische rechtsorde.

Wat zeggen de cijfers?

Vanaf 2015 zijn in totaal 24 meldingen bij de gemeente binnengekomen over signalen van extremistisch of radicaal gedrag bij individuele personen. In 14 gevallen gaat om het om complexe meldingen. Eind 2017 zijn nog 8 Dordtse complexe casussen in behandeling.

Wat speelt er in Dordrecht?

Complexe meldingen worden besproken in het casuoverleg van het Veiligheidshuis Rotterdam Rijnmond. Kernpartijen in het casuoverleg zijn de politie, het Openbaar Ministerie en de gemeente. De Raad voor de Kinderbescherming en Reclassering Nederland zijn casuspartijen.

De radicaliseringstendens is zorgelijk. Niet alleen omdat radicaal gedrag kan uitmonden in de bereidheid tot gewelddadige actie. Het brengt ook met zich mee dat het groepen tegenover elkaar opzet en vrijheden van andersdenkenden worden beknot. Dit kan leiden tot spanningen en conflicten in schoolklassen, wijken en in de stad.

Het is belangrijk de voedingsbodem voor radicalisering weg te nemen. Preventie wordt gezien als een belangrijke oplossing voor radicalisering. Het gaat hierbij niet alleen om jihadextremisme, maar bijvoorbeeld ook om links- en rechtsextremisme.

Uit een onderzoek onder professionals die met jongeren werken wordt duidelijk dat zij zich grote zorgen maken om toenemende sociale spanningen, in de klas, op straat en in de samenleving. Dit wordt ook bevestigd door Dordtse professionals die wij hierover spreken.

Gezien de toename van sociale spanningen, maatschappelijk onrust en de groeiende voedingsbodem voor sympathisanten en terugkeerders, kiest de gemeente ervoor om de in 2015 ingezette integrale aanpak vanuit onderwijs, zorg en veiligheid voort te zetten en waar nodig te versterken.

Sociale stabiliteit houdt in dat onze samenleving bestand is tegen conflicten van binnenuit en van buitenaf. Het gaat om het organiseren van duurzame veerkracht in de samenleving zodat deze tegen 'een stootje kan'. Dit maatschappelijk evenwicht vraagt om voortdurend onderhoud van netwerken waarbij iedereen aan zet is: inwoners, gemeenschappen, organisaties, overheid en de samenleving als geheel.

Uitdagingen en aandachtspunten

De groei van sociale tegenstellingen in de samenleving in combinatie met de dreiging van radicalisering en terrorisme is zorgelijk. Niet alleen omdat dit kan uitmonden in de bereidheid tot gewelddadige actie, maar ook omdat dit tot spanningen en conflicten kan leiden. Investeren in de integrale aanpak blijft belangrijk om polarisatie, extremisme en radicalisering te voorkomen en spanningen tussen groepen in de stad te verminderen. Het is van belang de sociale stabiliteit in onze stad te behouden en waar mogelijk te verbeteren.

f. Fysieke veiligheid

Waar gaat het om?

De aanwezige (rijks-)wegen, water, rails, bruggen, tunnels en een industriële en technologische omgeving leveren bij elkaar veel en vooral specifieke risico's op het gebied van fysieke veiligheid (met name brand-, water-, externe veiligheid en crisisbeheersing). Deze risico's nemen toe en worden complexer door een toename van het vervoer over water, weg en spoor. Tevens door klimaatverandering in combinatie met stedelijke ontwikkelingen. Veiligheidsbewustzijn, veilig gedrag en zelfredzaamheid zijn belangrijk voor de veiligheid van de inwoners van onze stad.

Wat zeggen de cijfers?

Het aantal keer uitrukken van de brandweer ligt de afgelopen jaren op hetzelfde niveau (ongeveer 400-500 keer uitrukken per jaar). Dit kunnen meldingen en incidenten zijn in verband met brand, gevaarlijke stoffen, hulpverlening in gebouwen, op wegen, spoor en water. Per jaar komen gemiddeld genomen 6-8 grote complexe incidenten voor die opgeschaald worden conform de GRIP-structuur.

Wat speelt er in Dordrecht?

Gezien de verwachte toename van de risico's en de complexiteit ligt het voor de hand dat de gemeentelijke regie op en samenwerking met de veiligheidsregio steviger wordt ingezet. Samenwerking met partners en organisaties in de stad is essentieel voor een effectieve uitvoering van taken om incidenten, slachtoffers en schade zoveel mogelijk te voorkomen. Mocht er toch een incident plaatsvinden, dan staan de hulpdiensten klaar om dit te bestrijden. De gemeente Dordrecht beschikt over een daadkrachtige crisisorganisatie is in staat om te gaan met crisissituaties.

Vanaf 2020 is het de ambitie om klimaat adaptief te werken. Dit om een leefbare en

gezonde stad te blijven en de unieke kwaliteiten van Dordrecht extra te benutten. Voor waterveiligheid wordt het evacuatieplan verder uitgewerkt. Het project om het nieuwe stadskantoor als shelter te ontwikkelen voor niet-zelfredzamen ten tijde van een overstroming is gestart. Dit zal de eerste hoogwatershelter zijn in Nederland.

Om de veiligheid rondom het spoor een impuls te geven werken wij, samen met het Rijk en ProRail, aan een pakket maatregelen voor de korte en middellange termijn in de vorm van verbeteringen aan de infrastructuur. Het onderhouden van een strategisch netwerk is nodig om maximaal invloed uit te oefenen rondom belangrijke ontwikkelingen.

Inwoners en ondernemers zijn zelf ook verantwoordelijk voor de veiligheid in hun huizen en bedrijven. De rol van de gemeente is informatie te geven over hoe zij de veiligheid voor zichzelf en anderen kunnen verhogen. De gevolgen (effecten) en maatregelen van onveilige situaties moeten duidelijk zijn. In het Programma Zelfredzaamheid is extra aandacht voor de veiligheid van niet-zelfredzame, oudere en verwarde personen.

Uitdagingen en aandachtspunten

Het beheersen van de risico's binnen het fysieke domein blijft een belangrijk aandachtspunt. De toename van (risicovolle) vervoersbewegingen, klimaatverandering en de gewenste toename van het aantal woningen in de stad maken dat risico- en crisisbeheersing complexer wordt. Om deze risico's beheersbaar te houden dienen professionals nog beter in kaart te brengen wat de risico's zijn. Bovendien vooral wat de consequenties en impact van deze risico's zijn. Bewustwording en zelfredzaamheid zorgen ervoor dat de verantwoordelijkheid voor de (eigen) veiligheid van Dordtse inwoners op een hoger niveau komt, waarbij specifieke aandacht is voor de kwetsbare inwoners van de stad.

g. Digitale criminaliteit

Waar gaat het om?

Onze samenleving wordt steeds digitaler. Nieuwe technieken, diensten en aanbieders zorgen ervoor dat de maatschappelijke afhankelijkheid van internet en ICT-middelen steeds groter wordt. Dit biedt uiteraard kansen, maar brengt ook bedreigingen en kwetsbaarheden met zich mee. Voorbeelden van cybercrime zijn het gebruik van ransomware (gijzelsoftware), DDoS aanvallen en hacks. Daarnaast is er digitale criminaliteit waarbij ICT een rol speelt. Voorbeelden hiervan zijn internetoplichting, cyberpesten en phishing (nepwebsites). Het Internet of Things groeit snel in omvang en brengt in toenemende mate problemen met zich mee.

Wat zeggen de cijfers?

Van cybercriminaliteit wordt weinig aangifte gedaan en niet alle digitale misdrijven worden apart geregistreerd. Aangiftecijfers voor Dordrecht zijn meer dan 20 gevallen per jaar.

Wat speelt er in Dordrecht?

Door digitalisering ontstaan er nieuwe uitdagingen op het gebied van veiligheid, privacy en consumentenbescherming. Het grensoverschrijdende karakter van cybercrime zorgt er voor dat effectieve opsporing en vervolging problematisch is.

Beroepscriminelen en buitenlandse inlichtingen vormen de grootste bedreiging voor onze digitale veiligheid. Aanvallen van deze daders zijn het meest geraffineerd en hebben de grootste impact op slachtoffers en de maatschappij.

Het vertrouwen in een digitale economie en samenleving staat of valt met een effectieve aanpak van deze problemen. De veiligheid van burgers, overheden en bedrijven in de digitale samenleving is momenteel onvoldoende op orde. Veel burgers en bedrijven zijn digitaal onvoldoende weerbaar en het bewustzijn over

cyberdreigingen en beschermingsmaatregelen ontbreekt doorgaans.

Bij digitale veiligheid hebben overheid, burgers en bedrijven allemaal een taak. Het is van belang dat iedereen passende maatregelen treft om de eigen digitale veiligheid en weerbaarheid op orde te hebben.

Voor de rol van de gemeente kan er onderscheid gemaakt worden tussen 'de eigen organisatie' en 'inwoners en bedrijven in de stad'. Een groot deel van de dienstverlening van de gemeente verloopt digitaal. Het is van belang dat alle medewerkers van de gemeentelijke organisatie zich voldoende bewust zijn dat de organisatie kan worden getroffen door cybercriminaliteit. De dienstverlening kan daardoor in gevaar komen. Ook kunnen persoonsgegevens op straat komen te liggen.

Voor de stad is het van belang dat knelpunten en risico's van de vitale infrastructuur en kwetsbare bedrijven in beeld zijn. Vanuit het rijk biedt het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) ondersteuning aan bedrijven die deel uitmaken van de vitale infrastructuur. Daarnaast speelt de gemeente een rol bij het weerbaarder maken van bewoners en ondernemers door het bieden van voorlichting en ondersteuning aan bepaalde groepen.

Uitdagingen en aandachtspunten

De digitale dreiging neemt toe. De maatschappelijke weerbaarheid blijft achter bij de groeiende dreiging van digitale criminaliteit. Het vertrouwen in een digitale economie en samenleving staat of valt met een effectieve aanpak van digitale criminaliteit. Bij digitale veiligheid hebben overheid, burgers en bedrijven allemaal een eigen taak. De uitdaging van de gemeentelijke overheid is gericht op de eigen organisatie en op de stad met haar inwoners. Het is van belang dat knelpunten en risico's van belangrijke (digitale) infrastructuur van de stad in beeld is. Elektriciteitsvoorzieningen, bruggen of de systemen van ziekenhuizen bijvoorbeeld.

h. Evenementen

Waar gaat het om?

Dordrecht is een aantrekkelijke stad om te wonen en te werken, heeft een bloeiend uitgaansleven en een grote diversiteit aan evenementen. Ondernemers, bewoners en bezoekers zorgen voor een levendige stad. Zij hebben vertrouwen en ruimte nodig voor hun initiatieven. Om de stad aantrekkelijk te houden, moet zij ook veilig zijn. Daarvoor gelden regels voor horeca-inrichtingen en evenementen, omdat deze activiteiten overlast en risico's met zich mee kunnen brengen.

Wat zeggen de cijfers?

Jaarlijks vinden er circa 250 (waarvan rond de 70 meerdaagse) publieksevenementen in Dordrecht plaats.

Wat speelt er in Dordrecht?

Het evenementenaanbod is de afgelopen jaren flink gestegen. Als gevolg van deze stijging en het toenemend aantal bezoekers krijgen organisatoren te maken met verhoogde maatregelen en kosten voor de veiligheid daarvan. De zoektocht naar de hoeveelheid en aantrekkelijkheid van evenementen en de benodigde veiligheid die daarmee gepaard gaat is ingewikkeld. Vooral de locaties in de binnenstad staan onder druk. Dit heeft gevolgen voor de beleving van het wonen en werken in de stad. Het is daarom belangrijk om een balans te vinden tussen wonen, werken en recreëren in de binnenstad, en de spreiding van evenementen in tijd en ruimte.

De huidige regelgerichte benadering past niet altijd bij de gesignaleerde risico's. Gevolg daarvan is dat er regels worden toegepast die als onterecht worden ervaren. Er dient daarom een meer risicogerichte benadering gehanteerd te worden. Organisatoren worden meer dan voorheen verantwoordelijk gehouden voor het (veilig) organiseren van hun evenement. Van belang is dat adviserende

(hulp)diensten organisatoren ondersteunen en meedenken in oplossingen voor het beperken van risico's. Er komt in de gemeentebegroting structureel budget beschikbaar om gezamenlijke investeringen te doen waar alle organisatoren in Dordrecht van dienen te profiteren. De aandacht, middelen en activiteiten richten zich op de mogelijkheden binnen het beschikbare budget die enerzijds de veiligheid verhogen en anderzijds de kosten drukken. Dat kan in de vorm van het aanschaffen van materialen, het verhogen van kennis en kwaliteit of het beschikbaar stellen van makkelijk te gebruiken praktische hulpmiddelen zoals digitaal in te vullen locatieprofielen.

Een evenementenplatform voor de gemeente Dordrecht zou een (structureel) instrument kunnen zijn dat onderdeel uitmaakt van het gemeentelijke proces. Dit om te komen tot het omzetten van inhoudelijke wensen en behoeften van organisatoren in praktische hulpmiddelen dan wel beleid. Daarnaast streeft de gemeente in het proces van de besluitvorming naar het betrekken van inwoners en belanghebbenden.

Uitdagingen en aandachtspunten

De stad ervaart plezier maar ook tegenstellingen door een toename van de levendigheid in de stad. Daarnaast ervaren organisatoren en ondernemers een toegenomen regeldruk en verhoogde eisen voor de veiligheid van evenementen. De uitdaging is om in samenwerking met de organisatoren van evenementen en ondernemers te komen tot vernieuwde afspraken zonder afbreuk te doen aan wet- en regelgeving. Belangrijk daarbij is dat de informatievoorziening over wat conform wet- en regelgeving wel en niet kan helder en transparant is. Waar nodig is er ruimte om het gesprek aan te gaan over de interpretatie van wet- en regelgeving en een balans tussen regeldruk en het organiseren van een evenement.

4. Uitgangspunten 2019-2022

Het verhaal achter de cijfers

Veel burgers ervaren het huidige tijdsgewricht - bewust of onbewust - als een tijdperk van onzekerheid. Er is behoefte aan een bestuur die als bank van betrouwbaarheid en ankerpunt fungeert. De overheid moet uitstralen dat zij op haar taak berekend is en moet open de dialoog aangaan over wat burgers bezighoudt. We moeten verder durven kijken dan de cijfers uit registraties en monitoren alleen. Die cijfers lijken immers zo hard, maar bieden slechts schijnzekerheid. Meer dan ooit is het nodig te kijken naar het verhaal achter deze cijfers.

Datagestuurde veiligheidszorg

Informatie of data wordt steeds belangrijker. Een goede informatiepositie stelt ons in staat om efficiënter en effectiever te werken. Door het combineren en analyseren van diverse informatiebronnen kunnen we sneller en beter de door ons gestelde doelen bereiken. Daarnaast draagt het bij aan een betere onderbouwing van onze beleidskeuzes. Het is onze ambitie om steeds meer aan de voorkant te komen van de problematiek waar wij ons op richten.

Participatie

In de praktijk blijkt het niet altijd gemakkelijk om bewoners te betrekken bij veiligheids- en leefbaarheidsinitiatieven op buurt en wijkniveau. Voor het welslagen van burgerparticipatie is het volgende van belang:

Collectieve weerbaarheid: sociale samenhang en de bereidheid die te benutten. Laat als overheid in dat geval eerst zelf zien dat je investeert in de buurt, voordat je bewoners warm maakt om actief te worden.

Best persons: burgers en professionals die het verschil weten te maken. Ze zijn resultaatgericht, bevlogen, empathisch en kunnen goed netwerken.

Ruimte voor de professional: organisaties hun frontlijnwerkers ruimte geven om flexibel en slagvaardig te kunnen inspelen op vragen, verwachtingen, wensen van bewoners.

Verbinding zorg en veiligheid

De decentralisaties in het sociale domein bieden kansen voor een effectiever veiligheidsbeleid. Het verbinden en integraal benaderen van onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid vergroot de kans op succesvolle en duurzame oplossingen voor inwoners. Dit vraagt om een persoonsgerichte aanpak waarin zorg- en veiligheidspartners de krachten bundelen en samen optrekken. Dit is van belang ter voorkoming of verergering van multiproblematiek. Bij het delen van informatie is de privacywetgeving kaderstellend.

Veiligheidsbeleving

Wat zijn dalende criminaliteitscijfers waard als burgers zich niet ook veiliger voelen? De beleving van veiligheid van personen wordt deels bepaald door factoren op landelijk niveau, maar ook lokaal moet meer aandacht komen voor de beleving van inwoners. Eén van de instrumenten is de communicatie over de diverse veiligheidsthema's.

Optreden als één overheid

Het is belangrijk om samen met onze partners als één overheid op te treden. Samen hebben we meer bevoegdheden en kunnen we efficiënter optreden. We zorgen voor duidelijkheid voor onze inwoners en laten ons niet tegen elkaar uitspelen.

Naleving

Voorkomen waar het kan en handhaven waar het moet. We bevorderen naleving van regels door in te zetten op effectieve manieren van gedragsbeïnvloeding. We treden hierbij ook buiten de gebaande paden van regulering, toezicht en handhaving.

Bijlagen 1, 2 en 3 separaat bijgevoegd